

“God spreekt het laatste woord en loont zijn trouwe knecht” (Titus Brandsma, december 1941)

De sacristie van de AnnaBon

Onlangs kwam de redactie van Saamhorig ter ore dat pater Titus Brandsma op zondag 18 januari 1942 samen met pastoor Schiphorst vooringing in de Bonifatiuskerk aan het Kastanjeplein. In de sacristie, die nu nog in oorspronkelijke staat is, trokken de twee geestelijken hun kazuifel aan. Die nacht van zondag 18 januari op maandag 19 januari 1942 overnachtte hij op de pastorie.

Wie was deze Titus Brandsma? Na zijn studie aan de Pontificia Università Gregoriana in Rome, werd hij zeer actief in de Kerk in Nederland. In de jaren dertig was hij bestuurslid van talrijke katholieke verenigingen. Hij speelde een sleutelrol in de emancipatie van de katholieken. Als hoogleraar in Nijmegen gaf hij les in wijsbegeerte en geschiedenis van de vroomheid. In die vooroorlogse tijd waarschuwde hij voor de gevaren van het opkomende Nationaal-Socialisme. Vanuit zijn prominente rol in de Kerk heeft hij tijdens de bezetting deze houding niet verlaten. Zijn vriend aartsbisschop monseigneur Jan de Jong vond hij aan zijn zijde.

Titus Brandsma was reeds in de jaren dertig geestelijk adviseur voor de RK Journalistenvereniging. In die functie schreef hij tijdens de bezetting talloze artikelen in de Gelderlander over Nederlandse geestelijke schrijvers. Hij wilde de lezers informeren over de geestelijke weg die ieder kan gaan. Na de februari-staking begin 1941 verzette de kerkleiding, onder leiding van aartsbisschop de Jong, zich tegen de ‘Gleichschaltung’ van de maatschappij aan de Nazi ideologie. Deze ‘Gleichschaltung’ vond plaats door benoemingen van NSB’ers in besturen af te dwingen. Door de persberichten en brieven van de aartsbisschop zegden de katholieken massaal hun lidmaatschap op en bloedden de oorspronkelijk Rooms Katholieke verenigingen leeg. Titus Brandsma reisde stad en land af, om bij pastoors, kranten en verenigingen te berichten over het verbod van de bisschoppen om advertenties van de NSB in hun kranten op te nemen. Aldus ageerde hij tegen de bezetter en deed hij in januari 1942 ook de Bonifatius aan.

De bezetter reageerde onmiddellijk op zijn rondreis. Maandag 19 januari 1942 vertrok hij vanuit de Bonifatius in Amsterdam naar Nijmegen.

Daar, in het Karmelietenklooster dat zijn thuis was, werd hij op staande voet gearresteerd en naar de gevangenis in Scheveningen getransporteerd.

In Scheveningen begon de lijdensweg van de man die als “Volksfeind” uit de weg geruimd moest worden. Door zijn vrijmoedig getuigenis was hij een hindernis op het pad van de bezetter geworden. De zwakke gezondheid van de 61-jarige monnik kon de wreedheid van het kampregime niet langer verdragen.

Op 26 juli 1942 stierf hij in het concentratiekamp van Dachau; dat is nu 75 jaar geleden. Zo kwam een eind aan een half jaar van marteling en geweld. Medegevangenen getuigden na de bevrijding van de indruk die Titus Brandsma op hen had gemaakt: een man uit één stuk, die onder alle omstandigheden zichzelf bleef, zelfs onder het juk van zijn beulen.

In 1985 is Titus Brandsma door paus Johannes Paulus II zalig verklaard.

